European Journal of Mental Health 2 (2007) 2, 269–296
DOI: 10.1556/EJMH.2.2007.2.7

CROATIAN ABSTRACTS
KROATISCHE ZUSAMMENFASSUNGEN

APSTRAKTI

KATALIN VARGA, CSABA DIÓSZEGHY & GÁBOR FRITÚZ (str. 137)

Sugestivna komunikacija s ljudima priključenim na aparat za umjetno disanje: Umjetno disanje pomoću aparata je takav način spašavanja života koji se sve češće upotrebljava na odjeljenjima intenzivne njege kod bolesnika koji su u kritičnom stanju. U naše vrijeme sve je jasnije da bolesnicima, koji su liječeni na odjeljenjima intenzivne njege, treba pružiti ne samo intenzivnu fizičku (medicinsku) pomoć već isto tako snažnu psihološku podršku, da bi im se pomoglo lakše podnijeti stresove, odnosno efikasnije savladati bolest. Pacijentima je potrebna pomoć da bi shvatili cilj terapije a isto takoi informacije o situacijama koje se inače čine strašnima. Time pomažemo da bolesnik zauzme pozitivniji stav. U ovoj studiji prikazujemo način „psihološke podrške na osnovu pozitivnih sugestija“ u sklopu koje bolesnici, priključeni na aparat za umjetno disanje, dobijaju sugestivnu podršku na osnovu principa hipnotične komunikacije. Prikazujemo suštinu postupka u fazi (1) početka, (2) održavanja i (3) svršetka umjetnog disanja, naglašavajući razlike u psihološkim projekcijama pojedinih faza, odnosno bukvalne sugestije za dešavanja pojedinih faza. Kratko prikazujemo podatke jednog randomiziranog prospektivnog istraživanja u kojem smo primijenili ovaj postupak kod bolesnika priključenog na aparat za umjetno disanje.

Ključne riječi: sugestija, komunikacija, intenzivna njega, disanje pomoću aparata, promijenjeno stanje svijesti, zauzimanje pozitivnog stava, informiranje bolesnika

ADRIENN K. SZILÁGYI, CSABA DIÓSZEGHY, LILLA BENCZÚR & KATALIN VARGA (str. 149)

Učinkovitost psihičke podrške na osnovu pozitivnih sugestija kod bolesnika priključenih na aparat za umjetno disanje: Cilj tretmana intenzivne njege jest normalizacija nakon kritičkog stanja sa što boljim kvalitetom života. Otegnut tretman s fizičkim i psihičkim komplikacijama, iatrogenim utjecajem može da poremeti mogući ishod. U ovom istraživanju smo dokazali da se empirički može dokazati pozitivni efekt psihičke podrške bolesnika. U našem prospektivnom, randomiziranom, kontrolisanom istraživanju sprovedenom u dva budimpeštanska odjeljenja za intenzivnu njegu, ukazali smo psihičku podršku bolesnicima koji su dobijali umjetno disanje duže od 48 sati koristeći njihovu prijemčivost na sugestije koje inducira situacija, dopunjavajući somatički tretman. Ukupno smo radili su 60 osoba (27 u kontrolnoj grupi, 33 u sugestivnoj) i statistički signifikantno ($p < 0,04$) dobili za više od 2,5 dana kraće vrijeme davanja umjetnog disanja i za 4 dana kraći boravak na odjeljenju u grupi koja je imala i sugestije. U slučaju kada se u toku boravka na odjeljenju intenzivne njege bolesnikom u barem 50% vremena zanimao isti psiholog, to je na nivou signifikacije $p < 0,01$ za 3,5 dana smanjilo oba parametra. Kod bolesnika koji su za vrijeme istraživanja imali stabilnog psihologa smrt je ponajviše iza-

1788-4934 / $ 20.00 © 2007 *Akadémiai Kiadó, Budapest*

zvana njihovom starosnom dobi i teškim stanjem. Ali se njihovo umiranje skratilo za 4,5 dana odnosno ranije su pušteni s odjeljenja, u odnosu na bolesnike u kontrolnoj grupi gdje se kod umirućih ljudi odužilo vrijeme provedeno na aparatu za umjetno disanje.

Ključne riječi: intenzivna terapija, kvalitet života, ishod, dužina davanja disanja, dužina boravka na odjeljenju, pomor, sugestivna komunikacija, psihičko rukovođenje bolesnika, elementarne potrebe, posttraumatski stresni sindrom (PTSD), posttraumatski prirast

BETTINA PIKÓ & LÁSZLÓ BRASSAI (str. 171)

Vrijednosti i stav u odnosu na zdravlje: Uporedba mladeži iz Mađarske i Erdelja (Rumunjska): Već su se ranije proučavali razni činioci u odnosu na stav prema zdravlju u periodu puberteta, od kojih vrijednosti zauzimaju posebno mjesto. U vezi sa stavom prema zdravlju pubertetlija sve veći broj istraživanja se bavi kulturološkim činiocima. Glavni cilj ovoga istraživanja je bilo izučavanje na koji način određene vrijednosti djeluju na stav mladeži prema zdravlju. Prikupljanje podataka smo vršili putem interkulturološkog istraživanja na osnovu obrazaca samostalno popunjenih od strane studenata sveučilišta u Segedinu (Mađarska, $N = 160$) i Târgu Mureşu (Marosvásárhely, Erdelj, Rumunjska, $N = 124$). U istraživanju su se našle sljedeće vrijednosti: dječja odgovornost, familijarnost, muškocentričnost, kolektivizam i sudbinska predodređenost. Pored ovih našla su se još četiri promjenjiva činioca vezana za stav prema zdravlju: pušenje, upotreba alkohola i marihuane i aktivnost u sportu. Neovisno o kulturi, studentice su više cijenile vrijednosti dječja odgovornost i kolektivizam, a studenti vrijednost muškocentričnost. U obrascu iz Mađarske muškarci su iznijeli podatke o češćoj upotrebi narkotika, dok u obrascu iz Erdelja o češćem bavljenju sportom. Upotreba alkohola u oba obrasca je više zastupljena kod muškaraca. Moglo se uvidjeti nekoliko važnih kulturoloških razlika između vrijednosti i stava prema zdravlju. U obrascu iz Mađarske sudbinsku predodređenost je pratila intenzivnija upotreba alkohola i narkotika, dok u obrascu iz Erdelja muškocentričnost je pratila veća aktivnost u sportu. Na kraju iz oba obrasca možemo zaključiti da preferiranje socialnih vrijednosti – dječja odgovornost, familijarnost i kolektivizam – prati manja upotreba alkohola i narkotika i veća aktivnost u sportu, odnosno bolji profil stava prema zdravlju.

Ključne riječi: interkulturološko istraživanje, mladež, upotreba alkohola i narkotika, stav prema zdravlju, vrijednosti

ATTILA VANDRA (str. 183)

Utjecaj psiholoških igara na mentalnu higijenu u odgoju: Osobe koje se suočavaju s problemima mentalne higijene u većem postotku od prosječnog biraju poziv spasioca (*profesora*, psihologa itd.). Profesorima je isto tako neophodno posebno usavršavanje kao što je to propisano i psihoterapeutima. Ali uvođenje ovog u Rumunjskoj nailazi na ozbiljne poteškoće. Zbog pogrešnog uvjerenja da je „odgoj jednosmjeran tok“, na profesorima je veliki pritisak da oni preuzmu ulogu Spasioca. Spasilac pokušava riješiti probleme druge osobe na osnovu svojih gledišta, bez obzira što ta osoba ne prihvata nametnuto rješenje. Podaci pokusa potkrijepljuju tendencije profesora da budu „spasioci“. Uloga Spasioca ima dvije negativne posljedice: koči maturizaciju djeteta i inducira razvoj psiholoških igara. U ovim igrama učesnici čine napore da

trpe i da budu trpljeni od strane svojih partnera, što predstavlja ozbiljnu opasnost za mentalnu higijenu u školama. Prestizanje čini vaspitanje za maturizaciju koje je moguće samo u slučaju asertivnog rješavanja konflikta i iz „ja sam OK-ti si OK“ životne pozicije. Autor dolazi do zaključka da ovu životnu poziciju zauzimaju prvenstveno humanistička psihologija i transakciona analiza. Uvođenje pedagogije koja je utemeljena na ovim psihološkim školama u Rumunjskoj je primamljiva mogućnost ali nije jedina i nije *isključiva* mogućnost. Teškoće proističu iz toga što je Gordonova pedagogija nepoznata u rumunjskoj stručnoj literaturi, dok se rumunjska transakciona analiza nalazi u fazi formiranja.

Ključne riječi: mentalna higijena, škola, transakciona analiza, psihologija, Gordonova pedagogija, igre, vaspitanje, maturizacija, asertivan, prestizanje, Rumunjska

ARIEL MITEV (str. 205)

Narativna analiza priča studenata o alkoholu u sistemu Frye-a: Ako je poznato da se marketing ističe time što se radi komercijalnih ciljeva nadograđuje na već postojeće mitove ili stvara nove mitove, onda se postavlja pitanje da li se mitovi mogu koristiti za kampanje u društvene svrhe. Naš cilj je prikazati što znači upotreba alkohola za današnje studente i kakve su priče vezane za ovo. Mišljenja smo da motivi koji figuriraju u ovim autentičnim pričama mogu da se upotrijebe za projektiranje i ostvarivanje marketinških akcija radi društvenih ciljeva. Shodno tome istraživanje se zasniva na narativnoj analizi. Analizirali smo 146 naracija vezanih za upotrebu alkohola i 134 naracije vezane za reklamu alkohola. Studija prikazuje strukturalnu analizu priča studenata o upotrebi alkohola. U toku analize upotrijebili smo sistem mitova Northrop Frye-a, na osnovu kojeg smo naracije svrstali u četiri kategorije: komedija, romanca, tragedija i ironija. Premda raspolažemo s dosta znanja o tome kako funkcionira znanost i logično mišljenje, malo znamo o tome kako se stvaraju dobre priče. U članku se vrši didaktičko prikazanje sistema Frye-a, dok tražimo „dobre“ priče. Ovaj članak pomaže na taj način što nudi takav struktuiran spektar sredstava, iz kojeg se može slobodno birati, ali treba paziti da sve ovo ne bi prepriječilo kreativnost i stvaranje vjerojatnih priča.

Ključne riječi: upotreba alkohola kod mladeži, narativna analiza, mit, socialni marketing, reklama, komedija, romanca, tragedija, ironija

CZECH ABSTRACTS
TSCHECHISCHE ZUSAMMENFASSUNGEN

ABSTRAKTY

KATALIN VARGA, CSABA DIÓSZEGHY & GÁBOR FRITÚZ (s.137)

Sugestivní komunikace u pacientů s umělou plicní ventilací: Umělá plicní ventilace je takový způsob záchrany života, který se velmi často používá na odděleních intenzivní péče (OIP) u pacientů v kritickém stavu. V současné době je již zřejmé, že pacienti během intenzivní péče potřebují nejenom intenzivní lékařskou péči, ale i výraznou psychologickou podporu, aby dokázali proti stresorům bojovat a zvládat stres. Je třeba pacientům pomoct porozumět cílům zdravotní a lékařské péče a získat další informace o své obtížné situaci – pomoci jim tak na ní lépe reagovat. Cílem této studie je charakterizovat „psychologickou podporu pozitivní sugesce“, pomocí které pacienti s umělou plicní ventilaci získají sugestivní podporu, která je založená na principech hypnotické komunikace. Popíšeme základy metody, a to ve 3 fázích: (1) zahájení (2) hlavní proces (3) zakončení, a zdůrazníme jejich různé psychologické aspekty i přesné způsoby sugesce pro každou z nich. Stručně si popíšeme údaje konkrétního nepravidelně prováděného prospektivního výzkumu, které jsou výsledkem aplikace zmíněné metody u pacientů s umělou plicní ventilaci.

Klíčové výrazy: sugesce, komunikace, intenzivní péče, umělá plicní ventilace, pozitivní přístup, rozšíření informace, modifikovaný stav vědomí

ADRIENN K. SZILÁGYI, CSABA DIÓSZEGHY, LILLA BENCZÚR & KATALIN VARGA (s.149)

Poskytnutí psychické podpory, která je založená na pozitivní sugesci, pacientům s umělou plicní ventilací: Cílem intenzivní péče je přispět k zvládnutí kritického stavu se zlepšením životních podmínek. Dlouhodobá zdravotní péče způsobuje fyzická a psychická onemocnění, a iatrogenní dopady zhoršují očekávané výsledky. Nynější výzkum empiricky potvrzuje pozitivní dopad metody psychické podpory. K dosažení vyššího účinku somatické léčby a vzhledem k citlivosti pacienta, jsme v rámci našeho prospektivního, nepravidelného a řízeného výzkumu poskytovali psychickou podporu (která je založená na pozitivní sugesci) pacientům, kteří byli intubovani k umělé ventilaci alespoň 48 hodin na dvou odděleních intenzívní péče v Budapešti. Po vyšetření 60 pacientů (27 v kontrolní skupině a 33 pacientů s podporou) jsme došli k závěru, že skupina pacientů napojených na umělou ventilaci, která prodělala pozitivní sugesci, strávila na přístroji v průměru o 2,5 dne méně (což je ze statistického hlediska významné ($p < 0,04$)) a jejich celková doba hospitalizace se snížila o 4 dny. Pokud měli pacienti k dispozici stejného psychologa alespoň na poloviční dobu jejich pobytu, ta se snížila o 3,5 dne ($p < 0,01$). Hlavní příčinou úmrtí pacientů v průběhu výzkumu, kteří byli v stabilní péči psychologa, byl zejména jejich vysoký věk a kritický zdravotní stav. V takových případech se doba umírání krátila o 4,5

dny nebo bylo pacientům umožněno pohybovat se mimo oddělení dříve. Pacienti v kontrolní skupině byli připojeni na umělou plicní ventilaci delší dobu.

Klíčové výrazy: intenzivní terapie, kvalita života, výsledky, délka aplikace umělé plicní ventilace, doba pobytu, umělá plicní ventilace, úmrtí, sugestivní komunikace, psychická pomoc, základní potřeby, post-traumatický stresový syndrom (PTSD), posttraumatický rozvoj

BETTINA PIKÓ & LÁSZLÓ BRASSAI (s.171)

Chování týkající se hodnot a zdravotnictví: Srovnávací studie maďarské a transylvánské mládeže: Bylo již zkoumáno mnoho faktorů v oblasti chování mládeže týkajícího se zdravotnictví a mezi všemi vždycky hrály hlavní roli hodnoty. Stále rostoucí počet studií se zabývá kulturními hodnotami v oblasti chování mládeže souvisejícího se zdravotnictvím. Cílem tohoto výzkumu bylo vyšetřit vlivy určitých hodnot na chování mládeže. Vzhledem k mezikulturnímu výzkumu byl sběr dat uskutečněn prostřednictvím dotazníků, jež vyplňovali vysokoškoláci v Segedínu (Maďarsko, no 160) a ve meste Târgu Mureşu (Marosvásárhely, Transylvánie, Rumunsko, no. 124). Výzkum se zaměřil na následující hodnoty: povinnosti dítěte, rodina, androcentrismus, kolektivizmus, osudovost. Další čtyři faktory se týkají oblasti chování souvisejícího se zdravotnictvím: kouření, užívání alkoholu a drog (marihuana) a sport. Bez ohledu na kulturní kořeny lze říci, že hodnoty upřednostněné ženami jsou povinnosti dítěte a kolektivizmus, narozdíl od mužů, kteří preferují androcentrismus. U maďarského vzorku mužské populace se prokázalo častější užívání alkoholu, avšak u statistického vzorku transylvánských mužů se objevoval sport. Užívání alkoholu bylo v obou případech častěji mezi muži. V průběhu výzkumu se také objevilo několik důležitých kulturních rozdílů ve vztahu hodnot a chování. V maďarském případě spojovali účastníci pojem „osudovost“ s intenzivním užíváním alkoholu nebo drog, avšak v transylvánském případě byl častěji spojován pojem „androcentrismus“ a aktivní sport. Na základě těchto informací bylo potvrzeno, že preferování sociálních hodnot, jako jsou povinnosti dítěte, rodina, kolektivizmus se váže s umírněným užíváním alkoholu a intenzivnějším sportem, a charakterizuje tedy zdravější chování (lepší profil z hlediska zdraví).

Klíčové výrazy: mezikulturní výzkum, mládež, užívání alkoholu nebo drog, chování ve vztahu ke zdraví, hodnoty

ATTILA VANDRA (s.185)

Dopad psychologické konfrontace na duševní hygienu v oblasti výchovy: Ti, kteří čelí problémům duševní hygieny, si častěji vybírají povolání v pomocné oblasti (učitel nebo psycholog). Psychoterapeutové ale tvrdí, že učitelé také potřebují podporu v oblasti rozvoje osobnosti. Avšak uvedení tohoto programu se setkává s překážkami v Rumunsku. Falešná představa, že učení je jednosměrný proces, staví učitele omylem do role „záchrance“. Tzv. „záchrance“ se snaží řešit problémy jiných lidí ze svého pohledu a někdy i proti jejich vůli. Výsledky různých výzkumů tuto tendenci potvrdily. U této tendence si lze všimnout dvou negativních vlivů projevů, jednak staví překážky duševnímu rozvoji dítětemu a také je příčinou vzniků psychologických konfrontačních situací. Při takovýchto psychologických konfrontacích trpí člověk sám nebo působí psychologickou újmu ostatním, což je významný problém v oblasti duševní hygieny

ve školách. Efektivní možností prevence je příprava na dospělost prostřednictvím asertivního řízení konfliktu, a z hlediska „OK životní pozice“. V souhrnu autor tvrdí, že tato hlediska lze najít pouze v oblasti humanitní psychologie a transakční analýzy. Zavedení pedagogických metod vycházejících z těchto psychologických škol je v Rumunsku jednou z možnosti, i když ne jedinou. Gordonova psychologická metoda není přijatá v rumunské vědecké literatuře a transakční analýza je v rané fázi, což je stále hlavní překážkou rozvoje.

Klíčové výrazy: duševní hygiena, škola, transakční analýza, psychologie, Gordonova pedagogická metoda, hry, dospělost, výchova, asertivita, prevence, Rumunsko

ARIEL MITEV (s.205)

Narativní analýza povídek vysokoškoláků o alkoholu podle Fryeho modelu: Pokud marketing úspěšně používá stávající legendy (mýtus) nebo sám tvoří legendy z obchodních důvodů, nastává otázka, zda jsou takové legendy úspěšně použitelné ve veřejných kampaních. Cílem tohoto průzkumu bylo pochopit význam užívání alkoholu mezi mládeží, a analyzovat jejich povídek na téma: alkohol. Předpokládáme totiž, že ty povídky a významné motivy těchto autentických příběhů jsou použitelné při návrhu a realizaci marketingového projektu pro účely veřejné kampaně. Pro účely výzkumu byla proto zvolena narativní analýza. Analyzovali jsme 146 motivů (narativum) z oblasti uvedených povídek a 134 motivů (narativum) z reklam na alkoholické nápoje. Tento článek představuje strukturní analýzu povídek o užívání alkoholu vysokoškoláky. V průběhu výzkumu jsme používali pojetí „mýtus“ od Northropa Fryea, a v rámci něho jsme mohli seřadit motivy do čtyř kategorií: komediální, romantické, tragické a ironické. Je známo mnoho o principech fungování vědy a logického myšlení, málo však víme o podstatě tvorby dobrého příběhu. V článku jsme představili Fryeův systém z didaktického hlediska a zároveň jsme se pokusili najít principy „dobrého příběhu“. Tato studie poskytuje pomoc prostřednictvím použití strukturního sběru, který lze, jako metodu, použít tak, aby nebyla ovlivněná kreativita a schopnost vyprávět pravděpodobné příběhy.

Klíčové výrazy: užívání alkoholu mezi mládeží, narativní analýza, mýtus, společenský marketing, reklama, komedie, romance, tragedie, ironie

ENGLISH ABSTRACTS
ENGLISCHE ZUSAMMENFASSUNGEN

ABSTRACTS

KATALIN VARGA, CSABA DIÓSZEGHY & GÁBOR FRITÚZ (p.137)

Suggestive Communication with the Ventilated Patient: Mechanical ventilation (MV) is a life saving method usually applied in the Intensive Care Units (ICU) for patients in a critical condition. Today it is more and more obvious that patients treated in the ICU require not only intensive physical (medical) care, but also intensive psychological support in order to avoid severe stress and to cope with the situation. They need help to understand the aim and helpfulness of the treatment, and information about the peculiar or frightening aspects of the situation, in order to promote positive processing. In this paper we summarise an approach, called psychological support based on positive suggestions (PSBPS), where patients on MV were supported with suggestions based on the principles of hypnotic communication. We present the foci of the phases of (1) initiation, (2) maintenance and (3) weaning off from MV from a psychological point of view, along with some verbatim suggestions we used with patients during these three completely different phases of MV. The main results of a randomised prospective study testing the effectiveness of PSBPS are presented briefly.

Keywords: suggestion, communication, intensive care, mechanical ventilation, altered state of consciousness, positivity, informing patients

ADRIENN K. SZILÁGYI, CSABA DIÓSZEGHY, LILLA BENCZÚR & KATALIN VARGA (p.149)

Effectiveness of Psychological Support Based on Positive Suggestion with the Ventilated Patient: The purpose of intensive care is recovery from the critical state with the best possible quality of life. Lengthy therapy with its physical and psychological complications and iatrogen effect may spoil the expected outcome. The positive effect of the psychological support of the patient that can be proven empirically has been applied and examined in the present study. In the present prospective, randomised, controlled study the patients – mechanically ventilated for more than 48 hours – of two intensive care units of Budapest have been examined. In the study they were given psychological support based on positive suggestions (PSBPS) using their susceptibility induced by the situation, complementing their somatic treatment. Altogether 60 persons have been examined (27 in the control, 33 in the suggestion group). The result showed a statistically significant 2.5 day shorter ventilation period ($p < 0.04$). The length of stay (LOS) in the intensive care unit (ICU) was also reduced by 4 days in the group who received suggestions. If the patient was treated by the same psychologist during at least 50% of the ICU stay, both parameters were reduced by 3.5 days at a significance level of $p < 0.01$. In the case of those patients with the same psychologist who died during the study, it was mainly their age

and state that contributed to their death. Their dying was 4.5 days shorter or they left the ICU sooner than the control group members, in whose case lengthy ventilation was typical.

Keywords: intensive care unit, quality of life, outcome, length of stay, length of mechanical ventilation, mortality, suggestive communication, psychological support, basic needs, post traumatic stress disorder, post traumatic growth

BETTINA PIKÓ & LÁSZLÓ BRASSAI (p.171)

Values and Health-Related Behaviour: A Comparison of Youth in Hungary and Transylvania: A number of factors have been investigated as important determinants of adolescent health-related behaviour among which values occupy a special place. A growing number of studies of adolescents' health-related behaviours include cultural factors. The main goal of the present study was to investigate how a set of values preferred by youth influence their health-related behaviours using a cross-cultural study design of samples of youth from Szeged, Hungary (N = 160), and Târgu Mureş (Marosvásárhely), Transylvania, Rumania (N = 124). Data were collected using a self-administered questionnaire. The following values were investigated: filial piety, familism, machismo, collectivism and fatalism. In addition, four health-related behaviours were measured: smoking, alcohol use, marijuana use and sports activity. Irrespective of culture, female students tend to prefer filial piety, collectivism, whereas male students reported higher scores on machismo. Male students in Hungary tend to report higher levels of marijuana use, whereas males from the Transylvanian sample report a higher engagement in sports activity. Alcohol use is more common among males in both samples. Some important cultural differences in the relationship between values and health-related behaviours may also be detected. Among youth in Hungary, fatalism is related to higher levels of substance use. Machismo, on the other hand, plays a role in higher levels of sports activity in the Transylvanian sample. Finally, preferring social values, such as filial piety, familism and collectivism, may be associated with lower levels of substance use or higher levels of sports activity, that is, a more favourable health behaviour pattern in both samples.

Keywords: cross-cultural research, youth, substance use, health behaviours, values

ATTILA VANDRA (p.183)

The Influence of Psychological Games on Mental Health in Education: The percentage of those who have mental health problems is much higher in the group of people who chose supporting occupations (*teachers*, psychologists, etc.), than in the whole society. Teachers need personal development as psychotherapists do. In Rumania the realisation of such a project would involve many difficulties. Because of a misbelief (education is unidirectional) there is an expectation, indeed a very strong one, that teachers adopt the role of the Rescuer, somebody who tries to solve other people's problems, even if the other refuses help. Experimental data confirm the tendency of teachers to adopt the role of the Rescuer. Adopting this role can have two negative consequences. 1) It negatively affects the maturation process of the child and 2) it becomes a source of psychological games in which participants make efforts both to suffer and to make others suffer. For prevention, an education for maturation is necessary, which is pos-

sible only in assertive conflict solving and in OK–OK life positions. Different psychological schools are analysed. This life position is adopted by humanist psychology and by transactional analysis. The promotion of humanistic psychology or transactional analysis-based pedagogy in Rumania can be helpful, but is not the only solution and is not *the* solution. The problem is that humanistic Gordon pedagogy is unknown, and there are no certified transactional analysis trainers in Rumania today.

Keywords: mental health, school, transactional analysis, psychology, Gordon pedagogy, games, education, maturation, assertive, prevention, Rumania

ARIEL MITEV (p. 205)

A Narrative Analysis of University Students' Alcohol Stories in Terms of a Fryeian Framework: If the marketing profession is outstanding at relying on or creating new myths in order to attain commercial goals then the question follows whether myths could also be used for social marketing campaigns. The aim of this article is to introduce what alcohol consumption means for today's university students and what their related stories are like. We argue that the motifs found in authentic texts can be used when designing and implementing social marketing actions. Consequently, the present research primarily draws on narrative analysis. 146 alcohol consumption stories and 134 alcohol advertisement narratives were analysed. The article presents a structural analysis of students' alcohol consumption stories, using Northrop Frye's taxonomy of mythoi to assign consumer narratives to four categories: comedy, romance, tragedy, and irony. Although we are in possession of a large amount of knowledge about how science and logical thinking works, we know little about how to construct good stories. In this article a didactic introduction of Frye's system will follow, whilst we will continue to look for 'good' stories. This study aims to provide the reader with a structured tool inventory (charts, stories), from which one will be free to choose, but at the same time one should take care to retain one's own creativity and produce credible stories.

Keywords: alcohol consumption of students, narrative analysis, myth, social marketing, advertising, comedy, romance, tragedy, irony

GERMAN ABSTRACTS
DEUTSCHE ZUSAMMENFASSUNGEN

ZUSAMMENFASSUNGEN

KATALIN VARGA, CSABA DIÓSZEGHY & GÁBOR FRITÚZ (S.137)

Suggestive Kommunikation mit beatmeten Patienten: Beatmung ist eine lebensrettende Maßnahme, die auf der Intensivstation bei Patienten im kritischen Zustand immer häufiger angewandt wird. Man ist sich heute im Klaren darüber, dass die Patienten auf der Intensivstation nicht nur eine intensive physische (medizinische) Behandlung brauchen, sondern auch eine wirksame psychologische Unterstützung benötigen, die ihnen dabei hilft, die Stressoren besser zu ertragen und erfolgreicher zu bekämpfen. Die Patienten brauchen Hilfe, um das Ziel der Behandlung zu verstehen, und Informationen über die sonst beängstigend wirkende Situation. Hiermit unterstützen wir eine förderliche Einstellung des Patienten. In vorliegender Studie beschreiben wir die „auf positiver Suggestion basierende psychologische Unterstützung", in deren Rahmen die beatmeten Patienten eine auf den Prinzipien der hypnotischen Kommunikation basierende Unterstützung erhalten. Wir stellen das Wesentliche an dieser Herangehensweise (1) bei Beginn der Beatmung, (2) während der Beatmung und (3) bei Beendigung der Beatmung dar und heben dabei besonders die unterschiedlichen psychologischen Projektionen der einzelnen Phasen sowie den Wortlaut der Suggestionen, die in den einzelnen Phasen verwendet werden, hervor. Schließlich referieren wir kurz die Daten einer randomisierten prospektiven Forschungsarbeit, in deren Rahmen wir diese Herangehensweise bei beatmeten Patienten durchgeführt haben.

Schlüsselbegriffe: Suggestion, Kommunikation, Intensivtherapie, maschinelle Beatmung, veränderter Bewusstseinszustand, Positivität, Patienteninformation

ADRIENN K. SZILÁGYI, CSABA DIÓSZEGHY, LILLA BENCZÚR & KATALIN VARGA (S.149)

Die Wirksamkeit psychischer Unterstützung auf der Grundlage positiver Suggestionen bei beatmeten Patienten: Das Ziel einer Intensivtherapie ist die Überwindung eines kritischen Zustandes bei gleichzeitig möglichst hoher Lebensqualität. Eine sich hinziehende Behandlung mit physischen und psychischen Komplikationen kann iatrogen das zu erwartende Behandlungsergebnis beeinträchtigen. Die vorliegende Studie belegt die empirisch zu beweisende positive Wirkung der psychischen Unterstützung der Patienten. In unserer prospektiven, randomisierten und kontrollierten Untersuchung ließen wir auf zwei Budapester Intensivstationen länger als 48 Stunden lang beatmeten Patienten – unter Ausnutzung der aufgrund der Situation erhöhten Empfänglichkeit für Suggestionen – als Ergänzung der somatischen Behandlung eine auf positiver Suggestion basierende Unterstützung zukommen. Es wurden insgesamt 60 Personen untersucht (27 Kontrollpersonen, 33 mit Suggestion Behandelte); bei der zusätzlich mit Suggestion behandelten Gruppe ergab sich statistisch signifikant ($p < 0{,}04$) eine mehr als 2,5 Tage kürzere Beatmungszeit und eine 4 Tage kürzere Verweildauer auf der Station. Wenn sich wäh-

rend mindestens 50% der auf der Station verbrachten Zeit der gleiche Psychologe mit dem Patienten beschäftigte, reduzierten sich beide Parameter bei einem Signifikanzniveau von $p < 0{,}01$ um 3,5 Tage. Bei den stets vom gleichen Psychologen behandelten Patienten trat während der Untersuchung der Tod vor allem aufgrund hohen Alters oder eines schwerwiegenden Krankheitszustandes ein. Die terminale Phase verkürzte sich jedoch um 4,5 Tage oder die Patienten konnten die Station früher verlassen als die der Kontrollgruppe, in der die Sterbenden zumeist längerfristig beatmet wurden.

Schlüsselbegriffe: Intensivtherapie, Lebensqualität, Behandlungsergebnis, Dauer der Beatmung, Verweildauer auf der Station, maschinelle Beatmung, terminale Phase, suggestive Kommunikation, psychische Patientenführung, Grundbedürfnisse, posttraumatisches Stresssyndrom (PTSD), posttraumatisches Wachstum

BETTINA PIKÓ & LÁSZLÓ BRASSAI (S.171)

Werte und gesundheitsbezogenes Verhalten: Vergleichende Untersuchung von Jugendlichen in Ungarn und Siebenbürgen: Es wurden bereits zahlreiche das Gesundheitsverhalten während der Pubertät bestimmende Faktoren untersucht, wobei die Werte einen besonderen Stellenwert einnehmen. Immer mehr Untersuchungen über das Gesundheitsverhalten von Jugendlichen berücksichtigen auch kulturelle Faktoren. Das Hauptziel der vorliegenden Studie war es, zu untersuchen, wie bestimmte Werte das Gesundheitsverhalten der Jugendlichen beeinflussen. Die Erhebung der Daten – einschließlich einer interkulturellen Untersuchung – erfolgte mittels eines selbst auszufüllenden Fragebogens bei einer Stichprobe von Studenten in Szeged (Ungarn, $N = 160$) und Neumarkt am Mieresch (Târgu Mureş/Marosvásárhely, Siebenbürgen, Rumänien, $N = 124$). Folgende Werte wurden in der Untersuchung berücksichtigt: Verpflichtung gegenüber den Eltern, Familienzentriertheit, patriarchische Einstellung, Kollektivismus und Fatalismus. Daneben spielten vier Variablen des Gesundheitsverhaltens eine Rolle: Rauchen, Alkohol- und Marihuanakonsum, sportliche Aktivität. Unabhängig von der Kultur präferierten die Studentinnen eher die Verpflichtung gegenüber den Eltern und den Kollektivismus, die Studenten eher den Wert „patriarchische Einstellung“. In der Stichprobe in Ungarn gaben die Männer häufiger Drogenkonsum an, in der Siebenbürgener Stichprobe häufiger sportliche Aktivitäten. Alkoholkonsum war in beiden Stichproben bei den Männern häufiger. Es konnten auch einige kulturelle Unterschiede bezüglich der Werte und des Gesundheitsverhaltens festgestellt werden. In der Stichprobe in Ungarn ging Fatalismus einher mit erhöhtem Konsum von Suchtmitteln, während in der Siebenbürgener Stichprobe die patriarchische Einstellung einherging mit häufigerer sportlicher Aktivität. Zudem ist in beiden Stichproben nachzuweisen, dass die Bevorzugung sozialer Werte – Verpflichtung gegenüber den Eltern, Familienzentriertheit und Kollektivismus – mit geringerem Konsum von Suchtmitteln und höherer sportlicher Aktivität, also einem besseren Gesundheitsverhalten einherging.

Schlüsselbegriffe: interkulturelle Studie, Jugendliche, Konsum von Suchtmitteln, Gesundheitsverhalten, Werte

ATTILA VANDRA (S.183)

Die Wirkung psychologischer Spiele auf die mentale Gesundheit in der Erziehung: Menschen, die mit mentalen Problemen zu kämpfen haben, entscheiden sich häufiger für einen helfenden Beruf (Lehrer, Psychologe etc.). Auch Lehrer benötigen Selbsterfahrung, wie sie für Psychotherapeuten vorgeschrieben ist. Deren Einführung in Rumänien stößt jedoch auf großen Widerstand. Aufgrund des Irrglaubens, Erziehung sei ein unidirektionaler Prozess, stehen die Lehrer unter Druck, die Rolle des Retters zu übernehmen. Ein Retter versucht, nach eigenen Maßstäben die Probleme eines anderen gegen dessen Widerstand zu lösen. Die Ergebnisse von Experimenten bestätigen die Tendenz von Lehrern, als „Retter" zu handeln. Die Rolle des Retters hat zwei negative Konsequenzen: Sie bremst die Reifung des Kindes und fördert die Entstehung von psychologischen Spielen. Bei diesen Spielen bemühen sich die Partner darum, selbst zu leiden bzw. den Partner leiden zu lassen, daher bedeuten diese eine ernsthafte Gefährdung der mentalen Gesundheit der Schule. Als Vorbeugung wird ein der Reifung des Kindes förderlicher Erziehungsstil verwendet, der nur mit Hilfe des assertiven Umgangs mit Konflikten und einer OK–OK-Haltung möglich ist. Der Autor kommt zu dem Schluss, dass diese Lebenseinstellung inbesondere von der humanistischen Psychologie und der Transaktionsanalyse vertreten wird. Die Einführung einer auf diesen psychologischen Schulen basierenden Pädagogik in Rumänien ist eine verlockende Möglichkeit, aber nicht die einzige und nicht *die* Möglichkeit. Die Schwierigkeit besteht darin, dass die Gordon-Pädagogik in der rumänischen Fachliteratur unbekannt ist, während die rumänische Transaktionsanalyse noch in den Kinderschuhen steckt.

Schlüsselbegriffe: mentale Gesundheit, Schule, Transaktionsanalyse, Psychologie, Gordon-Pädagogik, Spielereien, Erziehung, Reifung, assertiv, Prävention, Rumänien

ARIEL MITEV (S.205)

Narrative Analyse von Alkoholgeschichten bei Studenten mit der Frye-Kategorisierung: Wenn sich das Marketingfach dadurch auszeichnet, dass es zur Erreichung von geschäftlichen Zielen auf schon bestehende Mythen baut oder neue erschafft, dann stellt sich die Frage, ob sich Mythen auch für gesellschaftlich relevante Kampagnen eignen. Das Ziel der Untersuchung ist es, zu zeigen, was Alkoholkonsum für heutige Studenten bedeutet und welche Geschichten sich hieran knüpfen. Wir sind der Meinung, dass die in authentischen Geschichten in Erscheinung tretenden Motive für die Planung und Realisierung von gesellschaftlich relevanten Marketingaktionen geeignet sind. Dementsprechend basiert die Studie in erster Linie auf narrativen Analysen. Hierfür wurden 146 Geschichten über Alkoholkonsum und 134 über Werbung für Alkohol analysiert. Der Artikel stellt die strukturelle Analyse der Geschichten über Alkoholkonsum von Studenten dar. Bei der Analyse verwendeten wir die Kategorisierung von Mythen von Northrop Frye, derzufolge wir die Erzählungen in vier Kategorien einteilten: Komödie, Romanze, Tragödie und Satire. Obwohl wir über gute Kenntnisse darüber verfügen, wie die Wissenschaft und das logische Denken funktionieren, wissen wir nur wenig darüber, wie man gute Geschichten zuwege bringt. In vorliegendem Artikel wird die didaktische Verwendbarkeit der Kategorisierung von Frye dargestellt, während wir gleichzeitig nach „guten" Geschichten suchen. Diese Untersuchung bietet eine Hilfestellung, indem sie eine strukturierte Materialsammlung darstellt, aus der man frei wählen kann, wobei aber darauf zu achten ist, dass all dies nicht die Kreativität und die Glaubwürdigkeit der Geschichte beeinträchtigt.

Schlüsselbegriffe: Alkoholkonsum bei Jugendlichen, narrative Analyse, Mythos, Sozialmarketing, Werbung, Komödie, Romanze, Tragödie, Satire

HUNGARIAN ABSTRACTS
UNGARISCHE ZUSAMMENFASSUNGEN

ÖSSZEFOGLALÓK

VARGA KATALIN, DIÓSZEGHY CSABA & FRITÚZ GÁBOR (137. o.)

Szuggesztív kommunikáció lélegeztetett betegekkel: A gépi lélegeztetés olyan életmentő eljárás, amelyet egyre gyakrabban alkalmaznak az intenzívterápiás osztályokon (ITO) a kritikus állapotú betegeknél. Manapság egyre inkább nyilvánvaló, hogy az ITO-n kezelt betegeknek nem pusztán az intenzív fizikai (orvosi) kezelésre van szükségük, hanem erőteljes pszichológiai támogatásra is, hogy elősegítsük a stresszorok jobb elviselését, a hatékonyabb megküzdést. A pácienseknek segítségre van szükségük ahhoz, hogy megértsék a kezelés célját, valamint információkra az egyébként félelmetesnek tűnő helyzetről. Mindezzel a beteg kedvezőbb hozzáállását segíthetjük. Jelen tanulmányban a „pozitív szuggesztiókon alapuló pszichológiai támogatást" ismertetjük, melynek keretében a lélegeztetett betegek a hipnotikus kommunikáció elveire épülő szuggesztív támogatást kapnak. Bemutatjuk a megközelítés lényegét a lélegeztetés (1) kezdetének, (2) fenntartásának és (3) befejezésének szakaszában, kiemelve e fázisok eltérő pszichológiai vetületeit, valamint szó szerinti szuggesztiókat az egyes szakaszok történéseihez. Röviden ismertetjük egy olyan randomizált prospektív kutatás adatait, amelyben ezt a megközelítést alkalmaztuk lélegeztetett betegeknél.

Kulcsszavak: szuggesztió, kommunikáció, intenzív terápia, gépi lélegeztetés, módosult tudatállapot, pozitivitás, betegtájékoztatás

K. SZILÁGYI ADRIENN, DIÓSZEGHY CSABA, BENCZÚR LILLA & VARGA KATALIN (149. o.)

A pozitív szuggesztiókra alapozott pszichés támogatás hatékonysága lélegeztetett betegeknél: Az intenzívterápiás kezelés célja a kritikus állapot helyreállítása minél jobb életminőséggel. Az elnyúló kezelés fizikai és pszichés szövődményekkel, iatrogén hatással ronthatja a várható kimenetelt. A betegek pszichés támogatásának empirikusan igazolható pozitív hatását jelen kutatásban igazoltuk. Prospektív, randomizált, kontrollált vizsgálatunkban két budapesti intenzívterápiás osztályon 48 óránál hosszabb ideig lélegeztetett betegeket – a helyzet indukálta szuggesztiókra való fogékonyságukat kihasználva – pozitív szuggesztiókon alapuló pszichés támogatásban részesítettünk, kiegészítve a szomatikus kezelésüket. Összesen 60 személyt vizsgáltunk (27 kontroll, 33 szuggesztiós), és statisztikailag szignifikánsan ($p < 0,04$) több mint 2,5 nappal rövidebb lélegeztetési időt – és 4 nappal rövidebb osztályos tartózkodást – kaptunk a szuggesztiókban is részesülő csoportnál. Ha az osztályon töltött idő legalább 50%-ában ugyanaz a pszichológus foglalkozott a beteggel, az $p < 0,01$ szignifikancia szinten 3,5 nappal csökkentette mindkét paramétert. A stabil pszichológussal rendelkező betegeknek a vizsgálat idején történt halála legfőképp idős koruk és súlyos állapotuk miatt következett be. Haldoklásuk azon-

ban 4,5 nappal lerövidült, vagy hamarabb az osztályon kívülre kerülhettek, a kontrollcsoportban levő társaikhoz képest, akiknél a meghalók között az elnyúló lélegeztetés volt a jellemző.

Kulcsszavak: intenzív terápia**,** életminőség, kimenetel, lélegeztetés hossza, osztályos tartózkodás hossza, gépi lélegeztetés, halálozás, szuggesztív kommunikáció, pszichés betegvezetés, alapvető szükségletek, poszttraumás stressz zavar (PTSD), poszttraumás növekedés

PIKÓ BETTINA & BRASSAI LÁSZLÓ (171. o.)

Értékek és egészséggel összefüggő magatartás: Magyarországi és erdélyi fiatalok összehasonlító vizsgálata: Számos, a serdülőkori egészségmagatartást meghatározó tényezőt vizsgáltak már, amelyek között az értékek kiemelt helyet foglalnak el. A serdülők egészségmagatartásával összefüggésben egyre növekvő számú kutatás foglalja magában a kulturális tényezőket is. Jelen kutatás fő célja annak vizsgálata volt, hogy miként befolyásolják bizonyos értékek a fiatalok egészségmagatartását. Adatgyűjtésünket – kultúraközi vizsgálattal – szegedi (Magyarország, $N = 160$) és marosvásárhelyi (Târgu Mureş, Erdély, Románia, $N = 124$) egyetemista mintákból önkitöltéses kérdőívvel végeztük. A következő értékek szerepeltek a vizsgálatban: gyermeki kötelesség, családcentrikusság, férfiközpontúság, kollektivizmus és végzetszerűség. Ezenkívül még négy egészségmagatartási változó is szerepelt: dohányzás, alkohol- és marihuánafogyasztás, sportaktivitás. Kultúrától függetlenül, a női hallgatók inkább preferálták a gyermeki kötelesség és a kollektivizmus, a férfi hallgatók pedig a férfiközpontúság értéket. A magyarországi mintában a férfiak gyakoribb drogfogyasztásról, az erdélyi mintában viszont gyakoribb sportolásról számoltak be. Az alkoholfogyasztás mindkét mintában a férfiak körében volt gyakoribb. Néhány fontos kulturális különbséget is igazolni lehetett az értékek és az egészségmagatartások között. A magyarországi mintában a végzetszerűség együtt járt egy magasabb szintű szerfogyasztással, míg az erdélyi mintában a férfiközpontúság járt együtt a gyakoribb sportaktivitással. Végül mindkét mintában igazolható, hogy a szociális értékek – a gyermeki kötelesség, a családcentrikusság és a kollektivizmus – preferálása alacsonyabb szerfogyasztással és magasabb szintű sportaktivitással, azaz jobb egészségmagatartási profillal járt együtt.

Kulcsszavak: kultúraközi kutatás, fiatalok, szerfogyasztás, egészségmagatartás, értékek

VANDRA ATTILA (183. o.)

A pszichológiai játszmák hatása a mentálhigiénére a nevelésben: A mentálhigiénés problémákkal küszködők az átlagnál nagyobb arányban választanak segítő (*tanári*, pszichológusi stb.) életpályát. A tanároknak is szükségük lenne személyiségfejlesztésre, ahogy ezt a pszichoterapeutáknak előírják. Ám ennek bevezetése Romániában komoly nehézségekbe ütközik. A „nevelés egyirányú folyamat" tévhit következtében a tanárokra nyomás nehezedik, hogy átvegyék a Megmentő szerepét. A Megmentő saját szempontjai szerint próbálja megoldani egy másik személy problémáját annak ellenállása ellenére. Kísérleti adatok támasztják alá a tanárok „megmentő" tendenciáit. A Megmentő szerepnek két negatív következménye van: fékezi a gyermek maturizációját és indukálja a pszichológiai játszmák kialakulását. E játszmákban a részvevők arra tesznek erőfeszítést, hogy szenvedjenek, illetve, hogy partnerüknek szenvedést okozzanak, és komoly veszélyt jelentenek az iskolai mentálhigiénére. A megelőzést a maturizációra való

nevelés jelenti, ami csak asszertív konfliktuskezelés esetén és OK–OK életpozícióból lehetséges. A szerző arra a következtetésre jut, hogy ezt az életpozíciót elsősorban a humanista pszichológia és a tranzakcióanalízis vállalja fel. E pszichológiai iskolákon alapuló pedagógiának bevezetése Romániában kecsegtető lehetőség, de nem az egyetlen és nem *a* lehetőség. A nehézséget az okozza, hogy a Gordon-pedagógia ismeretlen a román szakirodalomban, míg a román tranzakcióanalízis gyerekcipőben jár még.

Kulcsszavak: mentálhigiéné, iskola, tranzakcióanalízis, pszichológia, Gordon-pedagógia, játszmák, nevelés, maturizáció, asszertív, megelőzés, Románia

ARIEL MITEV (205. o.)

Egyetemisták alkoholtörténeteinek narratív elemzése Frye rendszerében: Ha a marketingszakma jeleskedik abban, hogy kereskedelmi célok érdekében a már létező mítoszokra épít vagy újakat teremt, akkor felvetődik a kérdés, hogy a mítoszok felhasználhatók-e társadalmi célú kampányokhoz. A cél annak bemutatása, hogy mit jelent az alkoholfogyasztás a mai egyetemisták számára, s milyenek az ehhez kapcsolódó történetek. Úgy gondoljuk, hogy az autentikus történetekben fellelhető motívumok felhasználhatók a társadalmi célú marketingakciók tervezése és megvalósítása során. Ennek megfelelően a kutatás elsősorban a narratív elemzésre épít. 146 alkoholfogyasztási és 134 alkoholreklám-narratívumot elemeztünk. A cikk egyetemisták alkoholfogyasztási történeteinek strukturális elemzését mutatja be. Az elemzés során Northrop Frye müthosz-rendszerét használtuk, melynek alapján a narratívumokat négy kategóriába soroltuk: komédia, románc, tragédia és irónia. Bár sok ismerettel rendelkezünk arról, miként működik a tudomány és a logikus gondolkodás, keveset tudunk arról, hogyan lehet jó történeteket létrehozni. A cikkben Frye rendszerének didaktikus bemutatására kerül sor, miközben keressük a „jó" történeteket. Ez a tanulmány azzal nyújt segítséget, hogy olyan strukturált eszköztárat ad, amelyből szabadon lehet válogatni, ugyanakkor vigyázni kell arra, hogy mindez ne gátolja a kreativitást és a hihető történetek létrehozását.

Kulcsszavak: fiatalok alkoholfogyasztása, narratív elemzés, mítosz, társadalmi marketing, reklám, komédia, románc, tragédia, irónia

POLISH ABSTRACTS
POLNISCHE ZUSAMMENFASSUNGEN

ABSTRAKTY

KATALIN VARGA, CSABA DIÓSZEGHY & GÁBOR FRITÚZ (s.137)

Sugestywna komunikacja z pacjentami poddanymi sztucznej wentylacji: Wykorzystanie respiratora jest metodą ratowania życia coraz częściej stosowaną na oddziałach intensywnej terapii (OIT) u pacjentów w stanie krytycznym. Obecnie coraz bardziej jest oczywiste, że pacjenci przebywający na OIT obok intensywnego fizycznego leczenia przez specjalistę wymagają także silnego wsparcia psychologicznego w celu lepszego tolerowania stresorów oraz skutecznego ich zwalczania. Pacjenci porzebują pomocy w zrozumieniu celu leczenia, a także informacji o czekających ich na pozór przerażających okolicznościach. W ten sposób wspieramy korzystne nastawienie pacjenta do zaistaniałej sytuacji. W niniejszym studium rozważamy zagadnienie „wsparcia psychologicznego przy pomocy pozytywnych sugestii", w ramach którego pacjentom poddanym sztucznej wentylacji udzielana jest sugestywna pomoc w oparciu o zasady komunikacji hipnotycznej. Opisujemy istotę zagadnienia w fazie rozpoczęcia (1), podtrzymania (2) i zakończenia (3) sztucznej wentylacji, podkreślając odrębność uwarunkowań psychologicznych w poszczególnych fazach, jak również przytaczamy dosłownie sugestie stosowane w wymienionych fazach. Przedstawiamy w skrócie prospektywne, randomizowane wyniki badań, w których stosowaliśmy niniejszą metodę.

Słowa kluczowe: sugestia, komunikacja, intensywna terapia, sztuczna wentylacja, zmieniony stan świadomości, pozytywność, informowanie pacjenta

ADRIENN K. SZILÁGYI, CSABA DIÓSZEGHY, LILLA BENCZÚR & KATALIN VARGA (s.149)

Skuteczność pomocy psychicznej w oparciu o pozytywne sugestie u pacjentów poddanych sztucznej wentylacji: Celem stosowania intensywnej terapii jest opanowanie sytuacji stanu krytycznego pacjenta, przy utrzymaniu jak najwyższego poziomu jakości życia. Przewlekłe leczenie z powikłaniami fizycznymi i psychicznymi oraz jatrogennymi skutkami może pogorszyć przewidywane wyniki. Empirycznie udowodnione pozytywne oddziaływanie pomocy psychicznej udzielanej pacjentom potwierdzamy poniższym badaniem. W naszym prospektywnym, randomizowanym i kontrolowanym badaniu przeprowadziliśmy terapię pomocy psychicznej w oparciu o pozytywną sugestię wśród pacjentów przebywających na dwóch oddziałach intensywnej terapii w Budapeszcie, poddanych sztucznej wentylacji przez okres dłuższy niż 48 godzin, uzupełniającą zabiegi somatyczne. Przeprowadziliśmy badania w grupie 60 osób (27 osób grupa kontrolna, 33 osoby poddane sugestii) i na podstawie danych, statystycznie sygnifikacyjnie ($p < 0,04$) o ponad 2,5 doby skrócił się czas sztucznej wentylacji oraz o 4 doby został skrócony okres pobytu na oddziale, wśród pacjentów poddanych sugestii. Jeżeli przez okres conajmniej 50% czasu spędzonego na oddziale pacjentem zajmował się ten sam psycholog,

spowodowało to na poziomie sygnifikacji $p < 0,01$ obniżenie obydwu parametrów o 3,5 doby. Śmierć pacjentów pod opieką stabilnego psychologa nastąpiła w głównej mierze z powodu podeszłego wieku i ciężkiego stanu. Proces agonii pacjentów skrócił się o 4,5 doby, inni pacjenci natomiast szybciej mogli opuścić oddział intensywny w stosunku do grupy kontrolnej, w której wśród umierających charakterystyczne było przedłużone stosowanie sztucznej wentylacji.

Słowa kluczowe: intensywna terapia, jakość życia, rokowanie, czas stosowania sztucznej wentylacji, czas pobytu na oddziale, sztuczna wentylacja, śmiertelność, sugestywna komunikacja, psychiczny nadzór nad pacjentem, podstawowe potrzeby, stres posttraumatyczny (PTSD), posttraumatyczne objawy

BETTINA PIKÓ & LÁSZLÓ BRASSAI (s.173)

Wartościowanie i postawy związane ze zdrowiem: Badanie porównawcze młodzieży z Węgier z młodzieżą zamieszkałą w Siedmiogrodzie: Badano już wiele czynników wpływających na zachowanie zdrowia w wieku młodzieńczym, wśród nich czołowe miejsce zajmują kryteria wartościowania. Coraz więcej badań dotyczących zachowania zdrowia w wieku dorastania obejmuje również czynniki kulturowe. Głównym celem niniejszego studium była analiza w jaki sposób określone wartości wpływają na zachowanie zdrowia wśród młodzieży. Zbieranie danych – badanie międzykulturowe – przeprowadziliśmy w środowisku studentów z Szeged (Węgry, $N = 160$) oraz z Târgu Mureş (Marosvásárhely, Siedmiogród, Rumunia, $N = 124$) w formie samodzielnego wypełniania ankiety. W badaniu występowały następujące kryteria wartości: dziecięce poczucie obowiązku, orientacja rodzinna, męska dominacja, kolektywizm, fatalizm. Poza tym występowały jeszcze cztery zmienne dotyczące zachowania zdrowia: palenie papierosów, spożycie alkoholu i marihuany oraz aktywność sportowa. Niezależnie od przynależności kulturowej ankietowane studentki preferowały raczej wartości poczucia obowiązku i kolektywizm, studenci natomiast męską dominację. Węgierski wzorzec świadczy o częstym spożywaniu alkoholu, a siedmiogrodzki natomiast o większej aktywności sportowej. Spożycie alkoholu w obydwu ankietowanych grupach występowało częściej w środowisku mężczyzn. Również kilka istotnych różnic kulturowych stwierdzono wśród kryteriów wartości i postawy związanej z zachowaniem zdrowia. W węgierskim wzorcu fatalizm występował równolegle ze spożyciem środków odurzających, natomiast w grupie siedmiogrodzkiej męska dominacja występowała równolegle z aktywnością sportową. W obydwu grupach stwierdzono, że preferowanie wartości socjalnych – dziecięce poczucie obowiązku, orientacja rodzinna i kolektywizm – idzie w parze z niższym spożyciem środków odurzających oraz wyższym poziomem aktywności sportowej, czyli ogólnie biorąc stwarza profil sprzyjający zachowaniu zdrowia.

Słowa kluczowe: badania międzykulturowe, młodzież, spożycie środków odurzających, zachowanie zdrowia, wartości

ATTILA VANDRA (s.183)

Wpływ gry psychologicznej na higienę mentalną w wychowaniu: Osoby pragnące zająć się problemami higieny mentalnej w stopniu wyższym niż przeciętnie, wybierają zawód polegający na udzielaniu wsparcia (*nauczyciele*, psycholodzy itp.). Dlatego też pedagodzy również

potrzebują rozwoju swojej osobowości, podobnie jak jest to wskazane dla psychoterapeutów. Wprowadzenie tego w Rumunii napotyka jednakże na duże trudności. „Wychowanie jest procesem jednokierunkowym" – w wyniku tak błędnych przekonań na pedagogach spoczywa presja przejęcia roli Wybawiciela. Wybawiciel próbuje rozwiązać problemy drugiej osoby z własnego punktu widzenia, wbrew jej woli. Badania potwierdzają tendencję „wybawicielską" pedagogów. Rola Wybawiciela ma dwa negatywne następstwa: hamuje maturyzację dzieci oraz generuje powstanie gry psychologicznej. Uczestnicy tej gry dokładają wszelkich starań by cierpieć , a także sprawiać cierpienie swoim partnerom i przez to stwarzają duże zagrożenie dla higieny mentalnej w środowisku szkolnym. Działaniem zapobiegawczym jest wychowanie w duchu maturyzacji, przy spełnieniu warunku zachowania asertywności w rozwiązywaniu konfliktów i pozycji zdrowia psychicznego OK–OK. Autor wysuwa wnioski, że zagadnienie pozycji życiowej przejmuje przede wszystkim psychologia humanistyczna i analiza transakcyjna. W Rumunii wprowadzenie pedagogiki w oparciu o tę szkołę psychologii wydaje się obiecującą możliwością, lecz nie jest to *możliwość* wyłączna i jedyna. Trudności wywodzą się z faktu,że pedagogika Gordona jest nieznana literaturze fachowej, a rumuńska analiza transakcyjna jest nadal w powijakach.

Słowa kluczowe: higiena mentalna, szkoła, analiza transakcyjna, psychologia, pedagogika Gordona, gry, wychowanie, maturyzacja, asertywny, prewencja, Rumunia

ARIEL MITEV (s.205)

Analiza narratywna w systemie Frye epizodów alkoholowych z życia studentów: Jeżeli marketing wyróżnia się tym, że dla osiągnięcia celów handlowych wykorzystuje znane legendy lub kreuje nowe, nasuwa się więc pytanie, czy legendy można wykorzystać w kampaniach o celach społecznych. Naszym celem jest przedstawienie znaczenia spożycia alkoholu w gronie dzisiejszych studentów i jakie epizody są z tym związane. Sądzimy, że motywy odnalezione w autentycznych epizodach można wykorzystać przy planowaniu i przeprowadzeniu promocji marketingowych o celach społecznych. Stosownie do tego, badanie było przeprowadzone głównie w oparciu o analizę narratywną. Analizowaliśmy 146 narratywów spożycia alkoholu oraz 134 narratywów reklamy alkoholu. Artykuł zawiera analizę strukturalną epizodów spożycia alkoholu wśród studentów. Do analizy wykorzystaliśmy system müthos Northrop Frye'a, według którego narratywy zakwalifikowaliśmy do czterech kategorii: komedia, romans, tragedia i ironia. Mimo że posiadamy dużo informacji na temat, w jaki sposób funkcjonuje wiedza i logiczny sposób myślenia, to jednak mało wiemy o tym, jak można tworzyć dobre epizody. W artykule przedstawiamy dydaktycznie system Frye'a, poszukując w trakcie „dobrych" epizodów. Niniejsze studium jest pomocne w tym znaczeniu, że przekazuje strukturalny warsztat narzędzi, z którego możemy swobodnie korzystać, zachowując ostrożność, aby jednocześnie nie hamować kreatywności i wiarygodności tworzonych epizodów.

Słowa kluczowe: spożycie alkoholu przez młodzież, analiza narratywna, legenda, marketing społeczny, reklama, komedia, romans, tragedia, ironia

RUMANIAN ABSTRACTS
RUMÄNISCHE ZUSAMMENFASSUNGEN

ABSTRACTE

KATALIN VARGA, CSABA DIÓSZEGHY & GÁBOR FRITÚZ (pag. 137)

Comunicarea sugestivă în cazul pacienţilor trataţi cu aparatele respiratorii: Respiraţia prin aparat este un procedeu folosit pentru salvarea vieţii, utilizat din ce în ce mai des în secţiile de terapie intensivă (ITO) în cazul pacienţilor cu situaţie critică. În zilele noastre a devenit evident faptul că aceşti pacienţi au nevoie nu numai de tratamentul intensiv fizic (medical) ci şi de un suport psihologic intens, care ajută la abordarea mai bună ai stersorilar şi contribuie la copingul mai eficient. Bolnavii au nevoie de ajutor pentru a înţelege scopul tratamentului şi necesită informaţii despre această situaţie, care pare înspăimântătoare. Cu toate aceste lucruri putem ajuta atitudinea pozitivă al pacientului. În acest studiu prezentăm „suportul psihologic bazat pe sugestii pozitive", în cadrul căruia pacienţii trataţi cu aparate respiratorice primesc suport sugestiv construit pe principiile comunicării hipnotice. Prezentăm esenţa abordării în stadiile începerii, susţinerii şi încheierii tratamentului, subliniind caracteristicile diferite ale acestora şi sugestille propriu-zise legate de evenimentele acestor procese. Prezentăm pe scurt datele unei cercetări prospective randomizate în care am utilizat acest gen de tratament.

Cuvinte cheie: sugestie, comunicare, terapie intensivă, respiraţie prin aparat, stare de conştiinţă modificată, pozitivism, informarea pacienţilor

ADRIENN K. SZILÁGYI, CSABA DIÓSZEGHY, LILLA BENCZÚR & KATALIN VARGA (pag. 149)

Efectul suportului psihic bazat pe sugestii pozitive la pacienţii trataţi cu aparate respiratorice: Scopul terapiei intensive este restabilirea situaţiei critice cu o mai bună calitate a vieţii. Tratamentul lung cu complicaţii psihice şi fizice poate strica prognoza pacientului cu efect iatrogen. Efectul pozitiv a supertului psihologic asupra pacienţilor poate fi dovedit empiric, ceea ce este prezentat în această cercetare. În această analiză prospectivă, randomizată, controlată în două secţii de terapie intensivă din Budapesta, prin completarea tratamentului somatic, am oferit pacienţilor trataţi cu aparate respiratorice mai mult de 48 ore, profitând de susceptibilitatea lor inducată de situaţie, suport psihic bazat pe sugestii pozitive. Am analizat 60 de persoane (27 din grupa de control, 33 din grupa cu sugestii) obţinând rezultate statistic semnificative ($p < 0,04$) la grupa cu sugestii: cu 2,5 de zile mai puţin în cazul tratamentului cu aparat respiratoric şi cu 4 zile mai puţin în cazul spitalizării. Dacă în jumătatea timpului petrecut la secţii s-a ocupat acelaşi psiholog de pacienţi, ambii parametrii au scăzut cu 3,5 zile, la nivel de significanţă de $p < 0,01$. În cazul pacienţilor cu psihologi stabili, pe parcursul cercetării decesul a intervenit datorită vârstei înaintate şi stării grave. În cazul lor agonia s-a redus cu 4,5 zile sau alti pacienţi au putut părăsi secţia de terapie intensivă mai repede, comparativ cu bolnavii din grupul de control, unde tratamentul cu aparatele respiratorice a fost mai îndelungat.

Cuvinte cheie: terapia intensivă, calitatea vieţii, prognoza, durata perioadei petrecute la terapia intensivă, durata tratamentului cu aparatul respiratoric, tratament cu aparat respiratoric, deces, comunicarea sugestivă, necesităţi de bază, suport psihic pentru bolnavi, stres post-traumatic (PTSD), creştere post-traumatică.

BETTINA PIKÓ & LÁSZLÓ BRASSAI (pag. 171)

Valorile şi comportamentul legat de sănătate: Studiu comparativ între tinerii din Ungaria şi din Transilvania: S-au efectuat cercetări ample asupra multor factori legaţi de comportamentul pentru sănătate, între care valorile ocupă un loc semnificativ. Factorii culturali sunt incluşi în mai multe studii care se referă la comportamentul legat de sănătate. Prezenta cercetare are scopul de a analiza modul cum influenţează unele valori comportamentul legat de sănătate la tineri. Colectarea datelor s-a făcut prin utilizarea chestionarelor completate de studenţi la universitatea din Szeged (N = 160) şi din Tg. Mureş (N = 124). În această cercetare au fost incluse următoarele valori: îndatorirea de copil, familism, colectivism, fatalism şi valoarea centrată pe bărbătism. Pe lângă acestea s-au utilizat patru variabile legate de comportamentul de sănătate: fumatul, consumul de alcool, consumul de marihuana şi activitatea de sport. Independent de cultura din care fac parte, studenţii de sex feminin au preferat valorile ca: îndatorirea de copil şi colectivism iar studenţii de sex masculin valoarea centrată pe bărbătism. În cadrul populaţiei cercetate din Ungaria, băieţii au raportat despre consumul ridicat de droguri, iar în populaţia din Transilvania au raportat despre o mai mare frecvenţă în activitatea de sport. În ambele populaţii consumul de alcool a fost mai ridicat în cazul băieţilor. Se pot dovedi câteva diferenţe culturale între valori şi comportamentul legat de sănătate. În populaţia din Ungaria fatalismul corelează cu consumul de droguri, iar în cazul populaţiei din Transilvania valoarea centrată pe bărbătism corelează cu activitatea ridicată de sport. La ambele populaţii se poate dovedi faptul că preferinţa valorilor sociale ca: îndatorirea de copil, familismul şi colectivismul corelează cu consumul de drog scăzut şi activitatea de sport ridicată, adică cu un profil mai bun de comportament de sănătate.

Cuvinte cheie: cercetare transculturală, tineri, consumul de drog, comportament legat de sănătate, valori

ATTILA VANDRA (pag. 183)

Efectul „jocurilor" psihologice asupra igienei mentale în educaţie: Cei care se confruntă cu probleme de igienă mentală au tendinţa de a alege mai des profesiuni de suport (profesor, psiholog). Profesorii au nevoie la rândul lor de dezvoltarea personalităţii, aşa cum acest fapt este prescris şi pentru terapeuţi. Introducerea acestui lucru în România întâmpină mari dificultăţi. Prin credinţa greşită „procesul de educaţie este unidirecţională", asupra profesorilor se exercită presiunea de a prelua rolul de „Salvator". „Salvator"-ul încearcă să rezolve din propria perspectivă problemele unei alte persoane, în ciuda oponenţei acestuia din urmă. Date de cercetare susţin tendinţele profesoriar de a deveni „Salvator". Rolul de „Salvator" are două consecinţe negative: încetineşte maturizarea copilului şi contribuie la dezvoltarea „jocurilor" psihologice. În aceste „jocuri" psihologice participanţii depun efort pentru a suferi şi pentru a provoca sufe-

rinţă pentru partener, acest lucru constituind un pericol real în igiena mentală a şcolii. Prevenţia înseamnă educarea pentru maturitate, care se poate înfăptui numai prin asertivitate şi din poziţia de viaţă OK–OK. Autorul ajunge la concluzia că această poziţie este reprezentată de psihologia umanistică şi cea tranzacţională. Pedagogia bazată pe aceste şcoli psihologice ar fi o posibilitate promiţătoare în România, dar nu şi singura. Greutăţile se datorează faptului că pedagogia Gordon şi analiza tranzacţională din România sunt numai la început.

Cuvinte cheie: igiena mentală, analiza tranzacţională, psihologie, pedagogia Gordon, „jocuri" psihologice, educaţia, maturizarea, asertivitatea, România

ARIEL MITEV (pag. 205)

Analiza narativă a întâmplărilor legate de consumul de alcool a studenţilor în cadrul sistemului Frye: Dacă profesia de marketing se evidenţiează prin structurarea miturilor deja existente sau creează mituri noi în scopuri comerciale, se pune problema dacă aceste mituri se pot folosi şi în campanii pe teme sociale. Scopul este prezentarea a ceea ce înseamnă pentru studenţii de astăzi consumul de alcool şi ce fel de întâmplări se leagă de acest fenomen. Considerăm, că motivele din aceste întâmplări autentice se pot folosi la elaborarea şi înfăptuirea acţiunilor de marketing social. Conform acestuia, cercetarea se bazează în primul rând pe analiza narativă. S-au analizat 146 cazuri de consum de alcool şi 134 narative de reclame de alcool. Articolul prezintă analiza structurală ai întâmplărilor legate de consumul de alcool a studenţilor. Pe parcursul analizelor s-a folosit sistemul de mit Northrop Frye, pe baza căruia narativele s-au grupat în patru categorii: comedie, romantism, tragedie şi ironie. Deşi avem multe cunoştinţe asupra faptului cum funcţionează ştiinţele şi gândirea logică, ştim foarte puţin despre crearea întâmplărilor bune. În articol se prezintă sistemul Frye în stil didactic, în timp ce se caută şi întâmplările „bune". Acest studiu oferă ajutor prin faptul că oferă un sistem de instrumente structurat, din care se poate alege liber. Totodată se ţine cont ca toate acestea să nu împiedice creativitatea şi conceperea întâmplărilor credibile.

Cuvinte cheie: consumul de alcool la tineri, analiză narativă, mit, marketing social, reclamă, comedie, romantism, tragedie, ironie

RUSSIAN ABSTRACTS
RUSSISCHE ZUSAMMENFASSUNGEN

РЕЗЮМЕ

KATALIN VARGA, CSABA DIÓSZEGHY & GÁBOR FRITÚZ (137. стр.)

Суггестивная коммуникация с пациентами с искусственным дыханием: Подключение к аппарату искусственного дыхания – метод, который все чаще применяют в отделениях интенсивной терапиии для пациентов в критическом состоянии. В наши дни все более очевидно, что пациенты, находящиеся в реанимационном отделении, нуждаются не только в физическом, медицинском лечении, но и в сильной психологической поддержке для того, чтобы они могли лучше и более эффективно справляться и бороться со стрессовыми факторами. Пациенты нуждаются в помощи для понимания целей лечения, а также в информации о своем, порой кажущимся им устрашающим, состоянии. Все это способствует позитивным сдвигам. В этом труде мы знакомим с «психологической поддержкой, основанной на позитивной суггестии» (внушение), в рамках которой пациенты с искусственным дыханием получают суггестивную поддержку, построенную на принципах гипнотической коммуникации. В труде представлены суть подхода к вопросу, начиная с описания круга фаз подключения к аппарату искусственного дыхания (1), поддержания этого состояния (2) и стадии завершения (3), т.е. отключения от аппарата искусственного дыхания, подчеркивая различность этих фаз с психологической точки зрения, а также формы внушения, применяемые к пациентам в процессе этих трех различных фаз нахождения на аппарате искусственного дыхания. Также коротко представлены основные результаты выборочного, нацеленного на будущее исследования, в котором применяется такой подход к пациентам с искусственным дыханием.

Ключевые слова: суггестия, коммуникация, интенсивная терапия, искусственное дыхание, измененное состояние сознания, позитивность, информирование пациента

ADRIENN K. SZILÁGYI, CSABA DIÓSZEGHY, LILLA BENCZÚR & KATALIN VARGA (149. стр.)

Эффективность психологической поддержки, основанной на позитивном внушении у пациентов с искусственным дыханием: Целью интенсивной терапии является восстановление больного после критического состояния с возвратом максимально хорошего качества жизни. Долгое лечение со своими физическими и психологическими осложнениями и неправильно выбранный метод применяемой терапии могут испортить ожидаемый результат. В данном труде применялся и исследовался доказуемый эмперически позитивный эффект психологической помощи пациенту. В нашем нацеленном на будущее, выборочном, проверенном исследовании мы изучали пациентов, подключенных более, чем на 48 часов к аппарату искусственного дыхания в двух блоках интенсивной терапии Будапешта. Дополняя соматическое лечение этих больных, им была оказана

психологическая помощь, основанная на позитивном внушении, используя вызванную ситуацией восприимчивость и впечатлительность пациентов.

В общей сложности было исследовано 60 больных (27 в контрольной, 33 в суггестивной группе), и мы получили результат, согласно которому в суггестивной (получающей помощь, основанную на внушении) группе период необходимости подключения к аппарату искусственного дыхания был короче более, чем на 2,5 дня, чем в другой группе, а также на 4 дня был сокращен их срок пребывания в интенсивном отделении. Если в период пребывания в блоке интенсивной терапии хотя бы 50% времени пациентом занимался один и тот же психолог, то разница также составила 3,5 дня по обоим параметрам. У больных, располагавших постоянным писхологом во время исследования, смерть наступала главным образом по причине их очень пожилого возраста и тяжелого состояния. Но их агония сократилась на 4,5 дня, или же они раньше переводились из интенсивного отделения (реанимация), чем больные из контрольной группы, где среди умирающих характерным было очень затяжное подключение к аппарату искусственного дыхания.

Ключевые слова: интенсивная терапия, качество жизни, исход, время подключения к аппарату искусственного дыхания, время пребывания в отделении, подключение к аппарату искусственного дыхания, смертность, суггестивная коммуникация, психологическая помощь, основные нужды, посттравматическое нервное расстройство, посттравматический рост

BETTINA PIKÓ & LÁSZLÓ BRASSAI (171. стр.)

Ценности и связанное со здоровьем поведение: Сравнение венгерской и трансильванской молодежи: Были изучены многочисленные факторы, определяющие поведение, связанное со здоровьем и отношение к здоровью в подростковом возрасте. Среди этих факторов особое место заняли ценности. В растущем количестве исследований, связанных с отношением к здоровью среди подростков, все большее внимание уделяется факторам культуры. Основной целью данного исследования являлось выявить, каким образом определенные системы ценностей оказывают влияние на поведение подростков по отношению к своему здоровью. Мы провели межкультурное исследование, собрав данные путем самозаполнения студентами университетов – Сегедского (Венгрия, 160 человек) и Тиргу Мурешского (Марошвашархей, Трансильвания, Румыния, 124 чел) – анкет. Были исследованы следующие ценности: детские обязанности, семейность, сила мужского начала (мачизм), коллективизм и фатализм. В дополнение к этому были изучены еще четыре формы поведения по отношению к своему здоровью: курение, потребление алкоголя и марихуаны, спортивная активность. Вне зависимости от культуры девушки-студентки скорее предпочитали ценности детских обязанностей и коллективизма, а мужчины – ценность силы мужского начала. В венгерском примере мужчины докладывали о более частом употреблении наркотиков, а в трансильванском примере – о более активных занятиях спортом. Употребеление алкоголя было более частым среди мужчин в обоих случаях. Мы также смогли установить несколько важных культурных различий в системе ценностей и поведении по отношению к своему здоровью. В среде венгерской молодежи фатализму способствует более высокое потребление алкоголя или наркотиков, а в трансильванском случае упор на силу мужского начала подкреплялся большей спортивной активностью. В конечном счете, в обоих случаях может быть установлено,

что предпочтению социальных ценностей – детские обязанности, семейность и коллективизм – сопутствует низкое потребление алкоголя и наркотиков и повышенная спортивная активность, т.е. модель более правильного отношения к здоровью.

Ключевые слова: межкультурное исследование, молодежь, потребление алкоголя и/или наркотиков, поведение по отношению к здоровью, ценности

ATTILA VANDRA (183. стр.)

Влияние психологических игр на ментальное здоровье в воспитании: Люди, страдающие проблемами ментального здоровья, в среднем чаще, чем другие представителя общества, выбирают профессию помощника – учителя, психолога и т.д. Учителя нуждаются в развитии личности так же, как психотерапевты. Но реализация такого проекта в Румынии столкнулась с огромными трудностями. В результате ошибочного мнения, согласно которому «воспитание – процесс односторонний», к учителям предъявляется требование взять на себя роль Спасителя, который будет решать со своей точки зрения проблемы других, даже, если эти другие отказываются принять помощь. Данные экспериментальных исследований подтверждают тенденцию принятия на себя учителями роли Спасителя. У роли Спасителя есть два негативных последствия: тормозится процесс созревания, взросления у детей и становится источником психологических игр. В этих играх участники прикладывают усилия, чтобы страдать самим и заставлять страдать других, что, конечно, означает серьезную опасность для ментального здоровья школьников. Предупреждающей мерой может быть процесс воспитания умения взрослеть, которое возможно только при утвердительном решении конфликта и при условии жизненной позиции в которой оба участники в отношении друг к другу занимают «ОК» позицию. Автор приходит к мнению, что такая жизненная позиция характерна прежде всего для гуманистической психологии и трансакционального анализа (анализ компромиссного урегулирования). Введение в Румынии педагогики, основанной на этих психологических школах, является достаточно заманчивой возможностью, но это не единственная и не главная возможность. Трудность вызвана тем, что педагогика Гордона не известна в румынской профессиональной литературе, а румынский трансакциональный анализ еще только делает первые шаги.

Ключевые слова: ментальное здоровье, школа, трансакциональный анализ, психология, педагогика Гордоня, игры, воспитание, процесс взросления, утвердительный, предупреждение, Румыния

ARIEL MITEV (205. стр.)

Нарративный анализ алкогольных историй студентов университетов по системе Frye: Поскольку специалисты, работающие в области маркетинга, в целях достижения своих коммерческих целей полагаются на старые, давно существующие мифы, или создают новые, то возникается вопрос, могут ли быть использованы мифы в социальных маркетинговых кампаниях. Цель этой статьи – показать, что значит потребление алкоголя для современных студентов университетов, и каковы связанные с этим истории. Мы

считаем, что мотивы, наблюдаемые в аутентичных рассказах, могут быть использованы в ходе подготовки и реализации социальных маркетинговых программ. Соответственно, данное исследование построено в первую очередь на нарративном, повествовательном анализе. Мы проанализировали 146 рассказов об употреблении алкоголя и 134 рассказа о рекламе алкоголя. Статья представляет структурный анализ связанных с употреблением алкоголя историй студентов. Мы использовали систему Northrop Frye, на основе которой мы разбили формы повествования по четырем категориям: комедия, романс, трагедия и ирония. Хотя люди владеют большими знаниями относительно науки и логического мышления, мы знаем недостаточно о том, как создаются интересные истории. В статье дидактически представлена система Frye, а мы тем временем продолжаем искать «хорошие» истории. Это исследование помогает тем, что предлагает целый арсенал инструментов, из которого любой может выбрать по вкусу, и одновременно обращает внимание на опасность установления препятствий для творчества и создания достоверных историй.

Ключевые слова: потребление алкоголя молодежью, нарративный анализ, миф, социальный маркетинг, реклама, комедия, романс, трагедия, ирония

SLOVAKIAN ABSTRACTS
SLOWAKISCHE ZUSAMMENFASSUNGEN

ABSTRAKTY

KATALIN VARGA, CSABA DIÓSZEGHY & GÁBOR FRITÚZ (str. 137)

Sugestívna komunikácia s pacientmi napojenými na dýchací prístroj: Umelé dýchanie prístrojom je postupom záchrany života, ktorý sa stále častejšie používa na oddeleniach intenzívnej starostlivosti (OIS) u pacientov v kritickom stave. V dnešnej dobe je stále viac zrejmé, že pacienti na OIS potrebujú nie iba fyzickú (lekársku) liečbu, ale aj intenzívnu psychologickú podporu, aby boli schopní vysporiadať sa s mnohými stresormi a zvládnuť situáciu. Je potrebné pomôcť pacientom porozumieť ciele a užitočnosť liečby, ako aj získať ďalšie informácie o ich obtiažnej situácii – pomôcť im tak lepšie na ňu reagovať. V tejto štúdii predstavíme „psychologickú podporu založenú na pozitívnych sugesciách“, v rámci ktorej sa chorým napojeným na dýchací prístroj poskytne sugestívna podpora založená na princípoch hypnotickej komunikácie. Predstavíme podstatu tohto postupu vo fáze (1) začatia, (2) priebehu a (3) ukončenia umelého dýchania s dôrazom na odlišné psychologické aspekty týchto fáz, ako aj doslovné sugescie používané pri každej z nich. Stručne vás informujeme o údajoch randomizovaného prospektívneho výskumu, v ktorom sme používali uvedený prístup v prípade pacientov napojených na dýchací prístroj.

Kľúčové pojmy: sugescia, komunikácia, intenzívna starostlivosť, umelé dýchanie prístrojom, zmenený stav vedomia, pozitívny prístup, informovanie pacientov

ADRIENN K. SZILÁGYI, CSABA DIÓSZEGHY, LILLA BENCZÚR & KATALIN VARGA (str. 149)

Účinnosť psychologickej podpory založenej na pozitívnych sugesciách v prípade pacientov napojených na dýchací prístroj: Cieľom intenzívnej starostlivosti je upravenie kritického stavu so zachovaním čo najvyššej kvality života. Dlhodobá liečba môže zhoršiť očakávané výsledky fyzickými a psychologickými komplikáciami a iatrogenným syndrómom. V tomto výskume sme dokázali kladné vplyvy psychologickej podpory pacientov, ktoré môžu byť empiricky pozorovateľné. V rámci prospektívneho randomizovaného a kontrolovaného výskumu, vykonaného na 2 oddeleniach intenzívnej starostlivosti v Budapešti, sme pacientom, ktorí boli napojení na dýchací prístroj viac ako 48 hodín, poskytli vzhľadom k ich citlivosti psychologickú podporu založenú na pozitívnych sugesciách doplňujúc tak ich somatickú liečbu. Skúmali sme celkovo 60 osôb (27 pacientov v kontrolnej skupine, 33 so sugestívnou podporou) a zistili sme, že v prípade skupín so sugestívnou podporou sa objavili výsledky ukazujúce s významnou hodnotou štatistickej signifikancie ($p < 0,04$) viac ako o 2,5 dni kratšiu dobu umelého dýchania – a o 4 dni kratší pobyt na oddelení. Ak mali pacienti k dispozícii toho istého psychológa aspoň počas 50 % doby ich pobytu na oddelení, oba parametre boli znížené o 3,5 dňa na úroveň signifikancie $p < 0,01$. Dôvodom smrti pacientov so stálym psychológom počas trvania

výskumu bol najmä ich vysoký vek a kritický zdravotný stav. Avšak, ich zomieranie bolo o 4,5 dni kratšie alebo sa dostali mimo oddelenie intenzívnej starostlivosti skôr než pacienti v kontrolnej skupine, v prípade ktorých bolo príznačné dlhodobé umelé dýchanie.

Kľúčové pojmy: intenzívna starostlivosť, kvalita života, následok, trvanie umelého dýchania, doba pobytu na oddelení, umelé dýchanie, úmrtie, sugestívna komunikácia, psychologická liečba, základné potreby, posttraumatická stresová porucha, posttraumatické záťažové reakcie

BETTINA PIKÓ & LÁSZLÓ BRASSAI (str. 171)

Hodnoty a postoj k zdraviu: Porovnávací výskum mladých v Maďarsku a Sedmohradsku: Boli už skúmané mnohé faktory ovplyvňujúce postoj adolescentov k zdraviu, spomedzi ktorých výnimočnú dôležitosť majú hodnoty. Stále rastúci počet štúdii zaoberajúcich sa postojom adolescentov k zdraviu zahŕňa aj kultúrne činitele. Hlavným cieľom tejto štúdie bolo skúmanie vplyvu určitých hodnôt na prístup mladých k zdraviu. Použitá bola medzikultúrna štúdia údajov zozbieraných dotazníkovou formou medzi študentmi v Segedíne (Maďarsko, $N = 160$) a v meste Târgu Mureş (Marosvásárhely, Sedmohradsko, Rumunsko, $N = 124$). Vo výskume boli sledované nasledovné hodnoty: povinnosť voči deťom, orientácia na rodinu, maskulinizmus/mačizmus, kolektivizmus, fatalizmus. Okrem týchto boli skúmané aj 4 faktory postoja k zdraviu: fajčenie, požívanie alkoholu, požívanie marihuany a športová aktivita. Bez ohľadu na kultúru, študentky uprednostnili hodnoty ako orientácia na rodinu a kolektivizmus, pre mužskú časť študentov bol dôležitejší maskulinizmus. Vo vzorke mužskej časti študentov z Maďarska bolo zistené častejšie požívanie drog, zatiaľ čo vo vzorkách zo Sedmohradska skôr športové činnosti. Požívanie alkoholu bolo v oboch prípadoch častejšie medzi mužmi. V priebehu výskumu sa tiež objavilo niekoľko dôležitých kultúrnych rozdielov medzi hodnotami a postojmi k zdraviu. Vo vzorkách z Maďarska sa fatalizmus objavil spolu s vyššou mierou požívania alkoholu alebo drog, vo vzorkách zo Sedmohradska bol zasa maskulinizmus spojený s častejšou športovou aktivitou. Na záver možno povedať, že preferovanie spoločenských hodnôt, ako povinnosť voči deťom, orientácia na rodinu a kolektivizmus, je spojené s menšou mierou požívania alkoholu alebo drog a vyššou úrovňou športovej aktivity, čiže vhodnejším profilom postoja k zdraviu.

Kľúčové pojmy: medzikultúrny výskum, mládež, požívanie alkoholu a drog, postoj k zdraviu, hodnoty

ATTILA VANDRA (str. 183)

Vplyv psychologickej konfrontácie na duševné zdravie a výchovu: Ľudia, ktorí bojujú s problémami duševného zdravia si vyberajú vo vyššej miere pomáhajúce profesie (učiteľ, psychológ, atď.). Aj učitelia by potrebovali osobný rozvoj, ako je to povinné u psychoterapeutov. Avšak zavedenie takéhoto projektu v Rumunsku naráža na vážne ťažkosti. Kvôli zlému pochopeniu „výchovy ako jednosmerného procesu“ je na učiteľov vyvíjaný tlak, aby prevzali rolu „Záchrancu“. „Záchranca“ sa pokúša riešiť problémy inej osoby podľa vlastných hľadísk, aj napriek jej odporu. Výskumy potvrdzujú tendenciu učiteľov prijať takúto rolu „Záchrancu“. Táto rola má dva nepriaznivé následky: prekáža procesu duševného rozvoja dieťaťa a indikuje

vznik psychologických konfrontačných situácií. V týchto situáciách účastníci vyvíjajú úsilie, aby trpeli alebo spôsobili utrpenie ich partnerom a znamenajú nebezpečenstvo pre oblasť duševného zdravia na školách. Efektívnou možnosťou prevencie je príprava na dospelosť prostredníctvom asertívneho riadenia konfliktu a z hľadiska „OK životnej pozície". Autor prišiel k záveru, že toto možno nájsť predovšetkým v humanistickej psychológii a transakčnej analýze. Zavedenie pedagogických metód vychádzajúcich z týchto psychologických škôl v Rumunsku je jednou z možností. Príčinou ťažkostí je, že Gordonova pedagogika nie je známa v rumunskej odbornej literatúre a transakčná analýza je v Rumunsku ešte len v začiatočnej fáze.

Kľúčové pojmy: duševné zdravie, škola, transakčná analýza, psychológia, pedagogika podľa Gordona, hry, výchova, dospievanie, asertívne riešenie, predchádzanie, Rumunsko

ARIEL MITEV (str. 205)

Naratívna analýza poviedok študentov o požívaní alkoholu podľa systému Frye: Ak sa odbor marketingu vyznačuje tým, že v záujme obchodných cieľov využíva už existujúce mýty alebo tvorí nové, tu sa nám ponúka otázka, či môžu byť mýty využívané pre verejné kampane. Cieľom tohto prieskumu je zistiť, čo znamená požívanie alkoholu pre dnešných študentov a analyzovať ich poviedky na tému alkohol. Podľa nášho názoru motívy nachádzajúce sa v autentických príbehoch môžu byť použité počas navrhovania a realizácie marketingových projektov pre účely verejných kampaní. Pre účely výskumu bola preto zvolená naratívna analýza. Vyhodnotili sme 146 naratívov týkajúcich sa požívania alkoholu a 134 naratívov týkajúcich sa reklám na alkohol. Článok predstaví štruktúrnu analýzu príbehov študentov o požívaní alkoholu. Počas výskumu sme používali ponímanie „mýtu" Northropa Fryea, na základe toho sme naratívy roztriedili do 4 kategórií: komedia, romanca, tragedia a ironia. Aj keď máme mnoho znalostí o tom, ako funguje veda a logické myslenie, vieme len málo, ako možno vytvoriť dobré príbehy. V článku predstavíme Freyov didaktický systém, zároveň hľadajúc „dobré" príbehy. Táto štúdia poskytne pomoc prostredníctvom použitia štruktúrneho zberu, ktorý možno ako metódu použiť bez toho, aby bola ovplyvnená kreativita a schopnosť vytvárať uveriteľné príbehy.

Kľúčové pojmy: požívanie alkoholu mládežou, naratívna analýza, mýtus, marketing zameraný pre spoločnosť, reklama, komedia, romanca, tragedia, ironia